

Начало > Законодателство и съдебна практика > Национално законодателство

Тази държава е в преходен процес на излизане от ЕС.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [en](#) е била наскоро променена. Езикова версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Swipe to change

английски

Национално законодателство

Шотландия

Настоящата страница ви предоставя информация за базите с юридически и правни данни в Обединеното кралство, по-специално във връзка с юрисдикцията на Шотландия.

Не съществува официален превод на езиковата версия, която разглеждате.

Тук ще намерите машинен превод на съдържанието. Моля, имайте предвид, че той се предоставя само с цел осигуряване на контекст.

Собственикът на настоящата страница не носи никаква отговорност за качеството на този машинно преведен текст.

-----български-----испанскичешкидатскинемскиестонскигръцкифренскихърватскииталианскилатвийскилитовски
унгарскималтийскинидерландскиполскипортугалскирумънскисловашкисловенскифинскишведски

Източници на правото

Основните източници на правото в юрисдикцията на Шотландия в Обединеното кралство са:

Първично законодателство под формата на **законодателни актове на парламента на Обединеното кралство** (*Acts of the United Kingdom Parliament*) и **законодателни актове на парламента на Шотландия** (*Acts of the Scottish Parliament*).

Право на Европейския съюз.

Вторично законодателство (или подзаконови актове) под формата на **нормативни актове** и **нормативни актове на Шотландия**. Някои други подзаконови актове могат да са изготвени като **административни заповеди**.

Общо право, развивано чрез съдебни решения.

Видове правни инструменти — описание

Първичното законодателство или **законодателните актове на парламента** (*Acts of Parliament*) се изготвят от парламента на Обединеното кралство в Лондон и могат да се прилагат на цялата територия или в която и да е част на Обединеното кралство. Парламентът на Обединеното кралство също така е одобрил **прехвърлянето на законодателни правомощия** на делегираните парламенти и събрания, съгласно които те могат да изготвят първично законодателство, обхващащо ограничен брой теми, което ще се прилага в рамките на техните собствени юрисдикции. Друго първично законодателство под различни форми може да бъде изготвено от суверена, по силата на изключителни права, например кралски укази в Съвета, прокламации, кралски разрешителни, кралски указания, норми и свидетелства за патенти.

Вторичното законодателство се изготвя съгласно правомощия, предоставени от или съгласно статута на Нейно величество в Съвета или този на министри, ведомства (министерства), министрите на Шотландия или друг орган или лице. То също така се нарича **делегирано или вторично законодателство**, а статутът, предоставящ това правомощие се нарича овластяващ, упълномощаващ или „основен“ акт. Вторичното законодателство може да се нарича по различен начин (например кралски укази в Съвета, норми или правилници), като те всички се наричат обобщено „нормативни актове“ или „нормативни актове на Шотландия“.

Т. нар. „Шотландски акт“ (Scotland Act) от 1998 г. създаде и делегира правомощия на парламента на Шотландия в Единбург. Той възстанови (след провеждане на референдум) правото на отделен парламент на Шотландия, което е било отнето при подписване на унията с Англия и Уелс през 1707 г. Тъй като обаче Шотландия продължава да бъде част от Обединеното кралство, парламентът на Обединеното кралство все още може да приема законодателни актове в определени области. Парламентът на Шотландия може да приема първично законодателство в тематични области, делегирани му съгласно „Шотландския акт“ от 1998 г. (и „Шотландския акт“ от 2012 г.). Те включват: здравеопазване, образование, местна власт, социална дейност, жилищно строителство, планиране, туризъм и икономическо развитие, някои аспекти на транспорта; правосъдие, свобода и сигурност, включително повечето аспекти на частното и наказателното право, полицейски и противопожарни служби, много аспекти на околната среда, селското стопанство и риболова, спорта и изкуствата и изпълнението на международни задължения в делегираните области. С „Шотландския акт“ от 2012 г. тези делегирани правомощия се разширяват и в области като данъчното облагане (за някои аспекти). Нормативни актове на Шотландия също така могат да бъдат изготвени от министрите на Шотландия съгласно правомощията, делегирани им от законодателни актове на парламента на Обединеното кралство или тези на парламента на Шотландия.

Правото да се сключват **международни договори** от името на Обединеното кралство принадлежи на Короната (*Crown*), т.е. суверена, съгласно изключителните кралски права (Royal Prerogative), които действат по съвет на правителството на Обединеното кралство. Парламентът на Обединеното кралство няма официална роля в сключването на договори, но когато определен договор изисква промяна в законодателството на Обединеното кралство или отпускане на държавни парични средства, парламентът гласува по този въпрос по обичайния начин. Всички договори на Европейския съюз изискват законодателство, за да могат да се прилагат в Обединеното кралство и следователно подлежат на парламентарен контрол.

Йерархия на правните норми

Когато има противоречия между различните източници на правото, основното място за разрешаването им са съдилищата. Спорове относно тълкуването на законодателството, също могат да бъдат решавани от съдилищата. Тъй като обаче в Обединеното кралство няма „писана конституция“, не е възможно да се оспори законодателен акт на парламента в съда, въз основа на твърдението, че е „неконституционен“.

Конституционната доктрина за „парламентарен суверенитет“ предвижда, че парламентът на Обединеното кралство е върховният законодателен орган, в смисъл че той може да създаде и отхвърли всеки закон и че никой друг орган не може да отхвърли или оспори валидността на законодателен акт на парламента.

Доктрината за парламентарен суверенитет обаче е ограничена от членството на Обединеното кралство в Европейския съюз. По силата на Закона за Европейските общности от 1972 г. **правото на Европейския съюз** представлява част от правото на Англия и Уелс (и Шотландия и Северна Ирландия). Вътрешното законодателство трябва да се тълкува така, че да е в съответствие с правото на Европейския съюз, когато това е възможно.

Законът за човешките права от 1998 г., който включва Европейската конвенция за защита на правата на човека в правото на Обединеното кралство, предоставя на съдилищата още едно правомощие, по силата на което да оспорват законодателните актове на парламента. Доколкото е възможно, вътрешното законодателство трябва да се тълкува в съответствие с правата, заложили в Конвенцията.

Решенията на съдилищата и по-специално на апелативните съдилища играят важна роля в развитието на закона. Те не само представят авторитетни решения относно тълкуването на законодателството, но също така определят основата на общото право, което произтича от съдебни решения по предишни казуси (или съдебна практика). Общо, що се отнася до това кои съдебни решения за кои съдилища са обвързващи, общия принцип е, че даден съд е обвързан с по-ранните решения, издадени от по-висшестоящ съд. По отношение на правото на Европейския съюз Съдът на Европейския съюз е най-висшият орган. **Върховният съд по правораздаване (High Court of Justiciary)** е върховния наказателен съд в Шотландия, докато **лордовете-съдии (Law Lords)** в Камарата на лордовете са действали като Върховен съд по граждански дела в Шотландия (*Supreme Court for Civil matters*). Те обаче ще бъдат заменени от новия Върховен съд (*Supreme Court*), който ще започне да работи на 1 октомври 2009 г. Настоящите лордове-съдии ще станат първите съдии във Върховния съд, а старшият лорд-съдия ще стане негов председател.

Институционална рамка

Институции, компетентни за приемането на правни норми и процеса на вземане на решения

Първичното законодателство се изготвя от парламента на Обединеното кралство в Лондон. Преди дадено **законодателно предложение** (наричано законопроект) да стане **законодателен акт на парламента**, то трябва да бъде одобрено и от двете камари на парламента (*Houses of Parliament*): Камарата на общините (*House of Commons*) и Камарата на лордовете (*House of Lords*). И в двете камари протичат следните етапи:

Първо четене (официално представяне на законопроекта без обсъждане)

Второ четене (общо обсъждане)

Етап на комисиите (подробно проучване, обсъждане и изменения. В Камарата на общините този етап най-често се провежда в комисия по обществени законопроекти)

Отчетен етап (възможност за допълнителни изменения)

Трето четене (последна възможност за обсъждане, изменения са възможни в Камарата на лордовете)

След като даден законопроект бъде приет и от двете камари, той се връща в първата камара (откъдето е започнало обсъждането), за да бъдат взети под внимание измененията на втората камара.

По окончателния текст трябва да има съгласие и от двете камари. Между двете камари може да има няколко цикъла на движение, докато се постигне съгласие по всяка дума в законопроекта. След като бъде постигнато такова, законопроектът може да бъде предложен за кралско одобрение (*Royal Assent*).

В парламента на Шотландия протича подобен процес на представяне, разглеждане, обсъждане и гласуване на законопроекта, въпреки че в делегирания парламент съществува само **една единствена камара**. Има три етапа:

Етап 1: Съответната парламентарна(и) комисия(и) събира сведения относно законопроекта и представя доклад за общите принципи на законопроекта. След това докладът се разглежда на заседание на парламента и се провеждат дебати дали да бъдат одобрени основните принципи на законопроекта. Ако парламентът постигне съгласие, законопроектът преминава към етап 2.

Етап 2: Законопроектът се разглежда подробно от комисия или в някои случаи от общо събрание на парламента. Промени, известни като изменения в законопроекта, могат да бъдат направени на този етап.

Етап 3: Законопроектът отново се обсъжда на заседание на парламента. Могат да бъдат направени допълнителни изменения, след което в парламента се провеждат дебати и се решава дали да бъде приет окончателния вариант на законопроекта.

Когато даден законопроект е преминал през всички парламентарни етапи в парламента на Обединеното кралство или парламента на Шотландия, той се изпраща на суверена за **кралско одобрение**, след което става **законодателен акт**. В Шотландия има четиринадесетдневен период в който той може да бъде оспорен от юридическите съветници, ако те считат, че попада извън законодателните правомощия на парламента на Шотландия.

Първичното законодателство може най-общо да бъде **изменяно или отменяно** само от ново първично законодателство. Има обаче изключения, съгласно които определени изменения или отменения могат да бъдат направени чрез нормативен акт — когато с тях се прилагат задължения към Европейския съюз или се въвежда законодателна реформа, която намалява или отстранява регулаторни тежести. Такива разпоредби обаче трябва да бъдат одобрени с потвърдително решение и от двете камари на парламента, преди да бъдат направени.

Първичното законодателство влиза в сила съгласно **разпоредбите за влизане в сила**, които са посочени в закона. В него може да се посочи конкретна дата на влизане в сила. Това може да в момента на получаване на кралско одобрение, на конкретна дата (обикновено поне два месеца след кралско одобрение) или датата да бъде определена от министър или ведомство чрез разпореджане за влизане в сила (нормативен акт). За различните разпоредби на даден закон може да бъдат определени различни дати.

Датата на влизане в сила за всеки документ от вторичното законодателство обикновено се посочва в самия него. По изключение, датата на влизане в сила може да бъде публикувана в съобщение в официалните вестници (*London Gazette* или *Edinburgh Gazette*).

База данни с правна информация

Съществуват няколко бази данни с правна информация:

Уебсайтът на **Държавната информационна служба (Office of Public Sector Information, OPSI)** предоставя пълните текстове на **цялото първично законодателство**, както е прието от парламента на Обединеното кралство, парламента на Шотландия, Събранието на Северна Ирландия (*Northern Ireland Assembly*) и Националното събрание на Уелс (*National Assembly for Wales*), заедно с **цялото вторично законодателство**, което е в сила за Обединеното кралство като цяло или за части от Обединеното кралство. Достъпът до информацията е безплатен.

Преразгледаното първично законодателство, което обхваща всички части на Обединеното кралство от 1235 г. до днес, може да бъде намерено в **Базата данни със закони на Обединеното кралство (UK Statute Law Database)**. Достъпът до информацията е безплатен.

Въпреки че **цялото законодателство на Шотландия** е достъпно на уебсайта на OPSI, цялото първично и вторично законодателство на Шотландия, което е прието и изготвено след делегирането през 1999 г., също и на интернет страницата на

Канцеларията на кралската печатница за Шотландия (Office of the Queen's Printer for Scotland). Достъпът до информацията е безплатен.

Уебсайтът за законодателството в Обединеното кралство (Legislation.gov.uk) е официалният портал за цялото законодателство на Обединеното кралство. В него са включени както OPSI, така и базите данни със закони. Legislation.gov.uk заменя също законодателството, публикувано на уебсайта на Канцеларията на кралската печатница за Шотландия.

Връзки по темата

[Държавна информационна служба \(Office of Public Sector Information\) \(OPSI\)](#), [Бази данни със закони \(Statute Law Database\)](#),

[Уебсайтът за законодателството в Обединеното кралство \(Legislation.gov.uk\)](#),

[Канцелария на кралската печатница за Шотландия \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#)

Последна актуализация: 30/04/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Държавите от ЕС, отговарящи за съдържанието на националните страници, са в процес на актуализация на част от съдържанието на този уебсайт предвид оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз. Ако на уебсайта има съдържание, което все още не отразява оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, това не е умишлено и ще бъде коригирано в бъдеще.